

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἔξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν εὐγενεῖα, ἠληθείας παρασχὼν εἰς τὴν χάρον ἡμῶν ἡμερησίως, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἠνάγκασμα ἕριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΗΡΩΤΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξέμνητος ἀρχ. 55. Τριμηνίως δραχ. 30.
 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.— Ἀμερικής δολάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ Ἑλῶν ἔν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
 Ἐξέμνητοι καὶ Τριμηνιοὶ ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΗΤΗ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ. 1879

ΓΑΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΗΛΘΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζου τὴν ἰνυ Ἀσκωμβρίου, ἀλλ' οἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουσιν τὴν ἰνυ οἰουδὴμοτα μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 Ὅδὸς Ἐδρηπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις 16 Μαρτίου 1929

Ἔτος 51ον. — Ἀριθ. 15

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ
 ΥΠὸ
MONIQUE MARCY

ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ
 ΤΟΥ
ΑΛΜΠΡΕΧΤ ΝΤΥΡΕΡ*

— Ἀλβέρτε, παιδί μου, δὲν εἶσαι καθόλου λογικός! Ξέρεις πόσο λογαριάζω τίς πλοῦσιες συλλογές, πού ἔκανα τόσα χρόνια καὶ τόσους κόπους γιὰ νὰ τίς μαζέψω καὶ τώρα κάθεται καὶ μοῦ λές καθαρά καὶ ἑστέρα, ὅτι ἅλ' αὐτὰ τὰ καλλιτεχνήματα σ' ἀφίνουν ἐντελῶς ἀδιάφορο κι' ὅτι δὲν θέλεις νὰ γίνῃς χρυσοχόος, ὅπως εἶμαι ἐγώ, ἀλλὰ ζωγράφος; Σ' ἀλήθεια, παιδί μου, τὸ πείσμα σου αὐτὸ μοῦ προξενεὶ πόλῳ μεγάλη λύπη κι' αἰσθάνομαι πὺς δὲν θὰ μπορέσω νὰ σὲ συγχωρήσω.

Ὁ μάστορ-Ἰωσήφ Ντύρερ, ὁ χρυσοχόος τῶν ἀρχιδουκῶν τῆς Αὐστρίας, ἔπεσε σ' ἓνα σκαμνί ἀπὸ μαύρη δρυ, πλοῦσια σκαλισμένο, καὶ κρύβοντας στὰ χέρια του τὸ πρόσωπό του, ἀρχισε ν' ἀναστεναγχεύεσθαι βαθιά.

— Ἀλλὰ, πατέρα μου, εἶπε ὁ νέος, ἔχεις μιὰ ἐπιμονὴ τρομακτικὴ, καὶ καταλαβαίνω ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ σὲ καταφέρω ν' ἀλλάξῃς τὴ γνώμη σου. Κι' ὅμως, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν εἶμαι τὸ μόνο παιδί πού σου χάρισε ὁ Παντοδύνα-

μος, καὶ δὲν βλέπω γιὰ ποῖο λόγο θέλεις καλὰ καὶ σώνει νὰ μὲ πείσης νὰ γίνω χρυσοχόος ἐγώ, κι' ὅχι κανένα ἀπὸ τοὺς ἄλλους σου γιούς, πού νὰ εἶναι πιδ κατὰλληλος ἀπὸ μένα γιὰ νὰ σὲ διαδεχθῇ στὴν τέχνη σου.

— Ψάχνεις νὰ βρῆς καὶ δικαιολογίες, καθὼς βλέπω! εἶπε μὲ ἄγριο τόνο ὁ πατέρας. Σοῦ λέω γιὰ τελευταία φορά, ὅτι μιὰ κι' οἱ ἀδελφές σου κι' οἱ γαμπροὶ σου δὲν κατοικοῦν ἐδῶ, καὶ μιὰ κι' οἱ ἄλλοι σου ἀδελφοὶ δὲν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλοι γιὰ ν' ἀναλάβουν τὴν εὐθύνη τοῦ μαγαζιοῦ, ἐσὺ εἶσαι ὁ μόνος κατάλληλος γιὰ νὰ μὲ διαδεχθῇ στὴν τέχνη μου. Τὴν τέχνη αὐτὴ τὴν κληρονόμησα κι' ἐγὼ ἀπ' τὸν πατέρα μου. Ἔτσι κι' ἐγὼ θὰ τὴν μάθω σὲ σένα, καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἢ οἰκογενεῖά μας θὰ κρατήσῃ πάντοτε τὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν πού ἔχει τώρα στὴν αὐλή τοῦ ἀρχιδουκῆ Μαξιμιλιανῶ.

— Πατέρα, σὲ ἰκετεύω, μὴ μὲ καταδικάζῃς ν' ἀπαρνηθῶ τ' ὄνειρό μου, κι' ἀφῆσέ με νὰ ἐξακολουθήσω τὰ μαθήματά μου μὲ τὸν σεβαστὸ μου δάσκαλο Χούππε Μαρτίν, καὶ σοῦ ὑπόσχομαι πὺς θὰ εἶμαι γιὰ σένα ὁ πιδ ὑπάκουος κι' ὁ πιδ καλὸς σου γιός.

— Αὐτὸ πού εἶπα, τὸ εἶπα μιὰ γιὰ πάντα, ἀπάντησε μὲ ἀυστηρότητα ὁ χρυ-

σοχός, καὶ μὴ μ' ἀναγκάζῃς νὰ σὲ ἐπιναλλάξω διὸ φαρές.

Καὶ ὁ αὐταρχικὸς πατέρας βγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο χτυπώντας δυνατὰ τὴν πόρτα πίσω του.

Τότε ὁ Ἀλβέρτος ἀνοίξε μιὰ κασέλα πού εἶχε φυλαγμένα τὰ λιγοστὰ ρούχα του. Διάλεξε τὰ πιδ καινούργια καὶ τὰ πιδ εὐπρόσωπα ἀπὸ τὰ ἀσπρόρουχά του, καὶ ὕστερα, ἀφοῦ τὰ ἔδεσε ἐλα μάζι μέσα σὲ μιὰ λευκὴ πετσέτα κι' ἔκανε ἓνα γερὸ μπόγγο, πήρε στὰ χέρια του ἓνα χονδρὸ μπαστοῦνι κι' ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο πήδησε στὸ δρόμο. Ἐστερα ἀπὸ ἓνα τέταρτο, εἶχε ἀφήσει κιδλας πίσω του τὴν Νυρεμβέργη καὶ μὲ σταθερὸ βῆμα προχωροῦσε στὴν ἐξοχή.

Πολλὰ χρόνια πέρασαν.

Κανένα ἀπὸ τὴν Νυρεμβέργη δὲν εἶχε ξαναἰδῆ τὸ γιὸ τοῦ γέρο-χρυσόχου. Ἦταν μόνο γνωστὸ ὅτι ὁ Ἀλβέρτος — ἢ Ἄλμπραχτ, ὅπως τὸν ἔλεγαν ἐκεῖ, — εἶχε γίνει ὁ μεγαλύτερος ζωγράφος τῆς ἐποχῆς του, ὅτι ὁ αὐτοκράτορας Μαξιμιλιανὸς τὸν εἶχε σὲ μεγάλη εὐνοία, τὸν θεωροῦσε φίλο του καὶ τὸν εἶχε γεμίσει πλοῦτη καὶ ἀξιώματα. Πολλὲς φορές ὁ χρυσοχός εἶχε

Ἠληθίαισε γιὰ νὰ πληρώσῃ... (Σελ. 170, στ. β')

* Ὁ Ἄλμπρεχτ ἢ Ἀλβέρτος Ντύρερ, (Dürer) ὁ ἥρωας αὐτοῦ τοῦ διηγήματος, ὑπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ζωγράφους τῆς Γερμανίας. Πέθανε γιορτάστῃς ἡ Ε' Ἐκατονταετηρίδα του, στὴν ἐποχὴ Ἑλλάδος μέρος ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος.

μετανοήσανε για την παλιά του ασυτηρότητα. Μα ή υπερηφάνειά του ήταν μεγαλύτερη από την πατρική του αγάπη, κι όσο μεγάλη κι αν ήταν ή επιθυμία για να ξαναϊδή το γιό του, δεν έκανε καμιά προσπάθεια για να συμφιλιωθεί μαζί του.

Από την άλλη μεριά, ο Άλβέρτος θυμόταν ακόμη τη φοβερή επίμονή του πατέρα του, που παρ' όλη του την ασυτηρότητα τον αγαπούσε εξαιρετικά, και δεν τολμούσε να τον δει. Έτσι οι βδομάδες έγιναν μήνες κι οι μήνες χρόνια, και το χάσμα που είχε ανοιχθή ανάμεσα στην τόσο αγαπημένη άλλοτε οικογένεια, γινόταν ελοένα πιο μεγάλο.

Μια μέρα του Οκτωβρίου του έτους 1498, ή ήσυχη Νυρεμβέργη έδειχνε εξαιρετική κίνηση και ζωρότητα. Από τους κεντρικούς της δρόμους περνούσαν χωρίς διακοπή αμάξια, που μέσα ήταν καθισμένοι πλούσιοι άρχοντες με βελουδένια και μεταξωτά φορέματα, και φορεία μ' ευγενικές δέσποινες ντυμένες στα δόχρυσα.

Όλοι οι φιλήσυχοι έμποροι είχαν βγει στις πόρτες των μαγαζιών τους και ρωτούσαν ο ένας τον άλλον τί έσημαινε αυτή ή ασυνέχιστη κόσμοσυρροή, όπου έπιπέλυσε, ο μαστρο-Βόλφραμ, ο διεθυντής του πανδοχείου «Ο Μέγας Καρολομάγνος», που ήταν καλύτερα πληροφορημένος απ' τους άλλους, έδωσε τη λύση του αίνιγματος.

— Δεν ξέρετε λοιπόν, είπε, ότι σήμερα είναι ή μέρα που βγαίνουν στη δημοπρασία τα βάζα, τα άσημένα πιάτα, τα σκαλιστά κανάτια, οι βαρειές άλυσσιδες, οι λαβές των σπαθιών, τα σκαλιστά έγχειρίδια και τα πολύτιμα πετράδια που αποτελούσαν τις συλλογές του μαστρο-Ιωσήφ Ντύρερ, του χρυσούχου του Αυτοκράτορος μας ;

— Αχ, αλήθειά, είπε ο Όθων ο μπουραριέρης, τό είχα ξεχάσει αυτό τό πράγμα.

— Έδτυχώς όμως για τον μαστρο-Ιωσήφ, που όλος ο κόσμος δεν τό είχε ξεχάσει όπως εσύ. Είδεμή ή καταστροφή του θά ήταν τελειωτική.

— Η καταστροφή του ; Μα ο μαστρο-Ντύρερ είναι πλούσιος. Αν πουλάει τις συλλογές του, δεν τό κάνει έπειδή έχει ανάγκη.

— Α, έτσι νομίζετε ; Λοιπόν μάθετε, εξακολούθησε ο φλύαρος ξενοδόχος, ότι οι γάμπροι του μαστρο-Ιωσήφ έμπορεύονταν κι οι δύο τους στο Λύμπει κι' ότι, επειδή ένας από τους αντιπροσώπους τους έκανε πτώχευση, αναγκάστηκαν να δώσουν όλη τους την περιουσία για να ποζημιώσουν τους δανειστές. Τά χρέη όμως του αντιπροσώπου τους ήταν πολύ μεγαλύτερα απ' τη δική τους την περιουσία, κι' έτσι ο πεθερός τους, για να σώση την τιμή

του ονόματός τους, αποφάσισε να στεργηθή όλους τους ήθασαυρούς που μάζευε τώρα και τόσα χρόνια.

— Είναι βέβαια αυτά όλα που είπες, καλέ μας άνθρωπε ; ρώτησε ένας νέος, που έκείνη τή στιγμή έμπαινε στη χαμηλή αίθουσα του πανδοχείου.

— Πώς ; Αν είν' αλήθεια ; Άλλά, κύριέ μου, δεν έχεις παρά να ρωτήσης τον πρώτο στρατιώτη που θά περάση μπρός από την πόρτα μου, κι' εκείνος θά σε βεβαιώση ότι δεν λέω ψέματα.

— Με συγχωρείς αν έδειξα άμφισβόλια για τά λόγια σου, αλλά πάντοτε άκουγα να λένε ένα σωρό πράγματα για τον πλούτο του γέρο-χρυσούχου. Μοι είχαν όμως μιλήσει και για την τιμωρητήτά του, και γι' αυτό δεν παραξενεύομουν που δεν έδιστασε να προτιμήση τη φτώχεια για να σώση την τιμή των παιδιών του. Σερβίρησέ μου λοιπόν τώρα κάτι για να φάω, και μή με χασομερήσης πολλή ώρα. Είμαι περαστικός απ' αυτήν την πόλη και, μια και μόδυχε ή ευκαιρία, θέλω να πάω να διαλέξω μερικά από τά περίφημα αυτά πράγματα.

Υστερα από * * *
 "Ιωσήφ Ντύρερ ήταν γεμάτο κόσμο.
 Καθισμένοι σ' ένα σκαμνί, λιγάκι άπόμαρα, ο γέρο-χρυσούχος παρακολουθούσε την πώληση των συλλογών του που γι' αυτόν είχαν τόσο μεγάλη αξία, και όποτε άκουγε να κατακυρώνεται ένα πράγμα στο όνομα ενός ξένου, τά μάτια του γέμιζαν δάκρυα και με κόπο τά συγχρατούσε για να μην κυλήσουν στα μάγουλά του.

Ο κόσμος όμως δεν παρατηρούσε όλες αυτές τις λεπτομέρειες. Όλη ή δημοπρασία, κι' ή αγανάκτησή του ήταν μεγάλη όταν παρουσιάστηκε ένας ξένος που προσέφερε τόσο μεγάλες τιμές για κάθε πράγμα, ώστε κανένας άλλος δεν τολμούσε να συναγωνισθή μαζί του.

Τελοςπάντων τό σφυρί του κήρυκα κτύπησε για τελευταία φορά πάνω στο τραπέζι. Και τά τελευταία άσημένα πιάτα είχαν πουληθεί, και σε λίγο δεν βρισκόταν κανένας μέσα στο μαγαζί εκτός από τό γέρο χρυσούχο και τον άγοραστή, που πλησίασε τό ταμείο για να πληρώση τά πολύτιμα πράγματα που είχε αγοράσει.

— Άλλά, αδέντα, δεν μπορείτε να τά μεταφέρετε όλα μόνος σας, είπε ο έμπορος. Τά πράγματα είναι άγκυρώ και βαρεία... πρέπει να τά δέσουμε σε μεγάλα πακέτα... ή μεταφορά των θά είναι πολύ δύσκολη και...

— Πολύ καλά ! Τότε θά σας παρακαλέσω να τά στείλετε εκεί που μένω, στο πανδοχείο του «Μεγάλου Καρολομά-

γνου», τον διέκοψε κάπως άπότομα ο νέος.
 — Και σε ποιά όνομα, σας παρακαλώ, αδέντα ;

— Στο δικό μου : Άλβέρτος Ντύρερ, ζωγράφος τής Α. Μ, του Αυτοκράτορα Μαξιμιλιανού.

Άκούγοντας αυτά τά λόγια, ο γέρο-χρυσούχος τινάχτηκε.

— Παιδί μου ! φώναξε, εσύ είσαι αυτός που εγώ έδωξα, που σ' έκανα τόσο πολύ να υποφέρης ;

— Αυτός ο ίδιος, πατέρα. Άλλά τώρα τό παιδί σου σου ζητά συγχώρηση που σε παράκουσε και που έφυγε κρυφά απ' τό σπίτι.

— Εγώ πρέπει να σου ζητήσω να με συγχωρήσης για την ασυτηρότητα που είχα δείξει τότε. Α, τί καλά έκανες που επέμενες να ακολουθήσης την κλήση σου ! Αν μ' άκουγες έμένα, τί θά είχα απογίνει ;

— Ο Θεός εύλόγησε τις προσπάθειές μου, πατέρα, αλλά δίχως άλλο δεν τό έκανα παρά για να γίνω πλούσιος και να μπορέσω να σε βοηθήσω μια μέρα. Σήμερα έχω φθάσει στον κολοφώνα της δόξας μου, κι' ότι έχω τό καταθέτω μπρός στα πόδια σου. Οι συλλογές σου δεν θά βγούν από τό σπίτι αυτό, ή που τις είχες μαζέψει με τόση όπομονή, κι' εγώ ο ίδιος θ' αναλάβω να πληρώσω τους δανειστές των γαμπρών μου. Κι' όποτε θά έχης όρεξη να πας τοξίδι, θάρθης στο γιό σου, στο παλάτι του αυτοκράτορα, όπου θάσαι ο βασιλιάς.

Ο γέρο-χρυσούχος δεν άποκρίθηκε, άλλ' άνοιξε την άγκαλιά του κι' έσφιξε τό γιό του έπάνω στην καρδιά του μ' όλη του τη δύναμη. Και τό φιλή αυτό έδειχνε όχι μόνο την ευγνωμοσύνη του, αλλά κι' ότι είχε λησμονήσει όλα τά παλιά.

(Από τό Γαλλικό) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ!..

— Συνέχεια από τό προηγ. και τέλος.—
 Πόσα πράγματα πεταμένα εκεί μέσα ! Πόσα σπασμένα παιχνίδια ! Να τό κρεβάτι τής κόουκλας μου, παλιά γυμνό, άγνώριστο. Άλλη φορά έλαμπε από άμορφιά, με την κουκουπιερούλα του και τό μεταξωτό του παπλωματάκι, και με χωρούσε και μένα μέσα, μαζί με την κόρη μου. Τώρα θάμεινε μονάχο εκεί-πάνω, ριχμένο στην ξένη άποθήκη. Χατίεψα τά σκουριασμένα του σίδερα και κατέδηξα. Ήταν ή ώρα να φύγωμε.

Τά δελφάκια ξεφώνιζαν χτυπώντας τά χεράκια τους. Εγώ έμεινα σιωπηλή κι' ένοιωθα την καρδιά μου τόσο βαρεία ! Κατέδηξα τη σάλα με σιγαλό βήμα σά νάθελα να ποχηρήσω τό κάθε σκαλί. Ποτέ πιά ! Οι δύο μικρούδες λέξεις στριφογύριζαν στο μυαλό μου, κι' έπα-

ναν μέσα μου τόση θέση, που μ' έκαναν κιάλας να παγω. Έκει, μπροστά στην πόρτα, ο πορτιέρης με τό μελαφό του πρόσωπο και τό κόκκινο φέσι. Ποτέ δεν θά ξανάβλεπα τό αγαθό, τό πλατό χαμόγελο που μ' άστελενε σαν περιούσια. Και φάνηκε με μιας στο παιδικό μυαλό μου σαν ο άράπης εκείνος να ήταν ή ψυχή του σπιτιού που άφήναμε. Ένα κύμα τρυφερότητας με πλημμύρισε, ξεχείλισε μέσα μου. Έτρεξα πρós αυτόν.

— Μπαμπη, του είπα, φεύγωμε για την πατρίδα. Δέ θά σε ξαναϊδώ ποτέ ! Του έδωσα τά δύο μου χέρια. Και θυμάμαι τά λόγια του :

— Μικρή μου κυρία, ο Θεός μαζί σας. Θυμάμαι ακόμη, — ώ, πώς τά θυμάμαι ! — δύο δάκρυα χοντρά που αλάκωσαν τά μελαφά του μάγουλα. Μπήκαμε στάμαζι που περιμένα, και ξεκινήσαμε. Έσκυφα κι' αντίκρισα πάλι τη μεγάλη πόρτα και τον άράπη που μ' άχομογελούσε για στερνή φορά, έμφ τά δάκρυα γυάλιζαν ακόμη στα μελαφά του μάγουλα.

Και γνώρισα την πατρίδα... Μπορεί ποτέ ή εύτυχία, στην αλήθεια, να γίνη τόσο μεγάλη και τόσο ώραία, όσο την όνειρεύεται μια καρπούλα έφτά χρόνων, γεμάτη πόθο και γεμάτη πίστη ;

Και γνώρισα πολλούς τόπους, κι' άλλαξα λογιών-λογιών ζωή. Μα πάντα διπλωμένη μέσα στην ψυχή μου, ζη μια εικόνα άδειανού σπιτιού, κι' ενός άράπη που έστελενε, για ύστερη φορά, τό αγαθό, τό δακρυσιμένο του χαμόγελο.

ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΚΡΗ

ΜΟΙΡΑ

Ένας ψαλμός, ο ήχος μιας κιθάρας, δύο τρία λουλούδια, λίγοι στίχοι άκομα, τί ή χαρά κι' ή εύτυχία, τό στόμα δεν θά γευθή την πίκρα τής λαχτάρας.

Έ Τύχη με τό φοτεινό της χρώμα κι' αν χτίζει ένα καλάτι, τής πεντάρας ή νάσαι, και σεισμός κρήνης αντίρας τό ρίχνει σε συντερίματα στο χώμα.

Έκινε στον κόνο κάτω τό κεφάλι, μαρός στη χαρά τραγοῦδα χαροπός. Μην πολεμιάς ποτές, άνιση ή κάλη

Γ' Ανθρώπου με τη Μοίρα, κι' ο καρπός μαρός, που απ' την πάλη αυτή γεννήθη. Κλαίγς ή γέλα ωςόσο νάρθ' ή Λήθη.

ΧΙΜΑΙΡΕΣ

Οι χιμαίρες είναι πουλιά άνωπόταχτα και τά πετάμε σ' άπαιρο όπου τυχί, κι' ύστερα μες τρελλοί, άγρια θυμώνουμε σαν άισω δεν τά στέλνει πιά ή τύχη.

Τρελλή, τυφλή τη λέμε και σήκωνουμε τ' άνισχυρο τό χέρι με λαχάρα. Τα χείλια παγωμένα άρσοαλευδούνε ή' ατήν κάποια φοιχή να πουν κατάρα.

Τού κάκου. Οι χιμαίρες ξανά δεν έρχονται, καθάινουμε και μες δίχως μια λέξη, κι' ή τύχη νύχτα-μέρα, σήγισσ' άπονη, τρέχει γοργά με άλλους για να παίξη...
 ΑΙΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΕ'.

Μπήκαν μέσα κι' οι τρεις. Ο Τοτός κι' ο Γιωργάκης* χάθηκαν από την πόρτα του σταύλου, κι' ο Χρονάκης, με τό κουδούνι του πάντα, στάθηκε απέξω, κουδούνισε και φώναξε :

— Κυρία : και κύριοι ! Προσοχή ! Αρχίζει ή παράσταση !

Συγκίνηση στο άκροατήριο. Τά τρία χωριατόπουλα γούλωσαν τά μάτια.

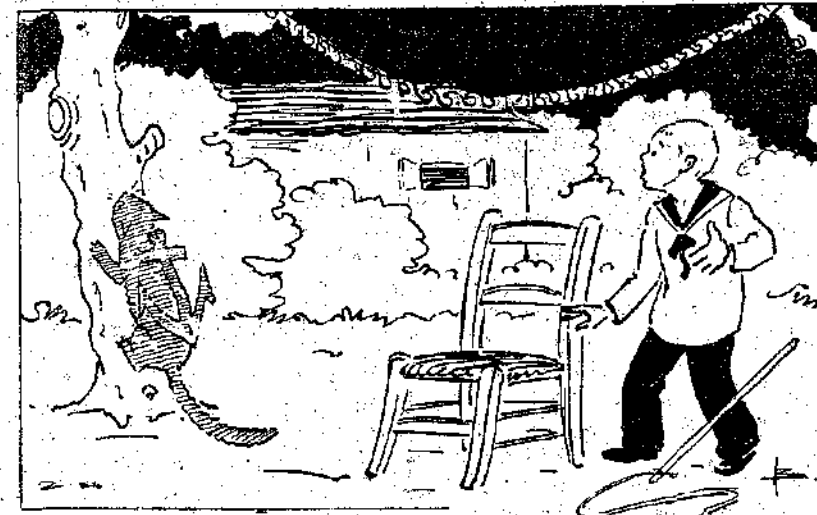
— Να ιδούμε ! ειπε σιγά ο Κίτσος.

— Να ιδούμε... ψιθύρισε κι' ή Πελαγίτσα.

Και νά ! σε λίγο, ο Τοτός ξαναβήκε κρατώντας στην άγκαλιά του τό πρώτο... θεοτό. Ήταν μια γάτα σταχτιά και στη ράχη της είχε μίαν άγκυρα, που τη σκέπαζε σχεδόν όλακρη !

— Έδώ, κυρία και κύριοι, άρχισε να λέη ο θηριοδαμαστής, βλέπετε μίαν άγρια γάτα τής **Άγκύρας**. Οι κοινές γάτες τής Άγκύρας έχουν μόνο μακριές τρίχες κι' είναι κουφές. Αυτή όμως είναι κάτι έκτακτο ! έχει κοντές τρίχες, άκούει περίφημα, — Σερπετή τη λένε, — κι' ή γούνα της, στην πλάτη, σχηματίζει μίαν άγκυρα αληθινή. Τη βλέπετε : ορίστε !

Τά παιδιά την έβλεπαν έκστατικά. Γιατί ενόμιζαν πως ή άγκυρα εκείνη ήταν φυσική, και φυσικά πρώτη τους φορά έβλεπαν γάτα, έσω και τής Άγκύρας, με μίαν τόση άγκυρα στην πλάτη ! Αν όμως ο Τοτός τους άφινε να ιδούν τό «φανόμενο» από πιο κοντά, θά καταλάβαιναν πως ή άγκυρα εκείνη ήταν ψεύτικη, κατωμένη από καρτόνι, ντυμένο με κομμάτια από προβιά κατσιού, και δεμένη με κλωστές στην κοιλιά και στο λαιμό τής γάτας.

— Τώρα θά ιδήτε, εξακολούθησε ο Τοτός, και τά ώραία παιχνίδια που ξέρει να κάνει. Είναι πολύ άγρια γάτα, αλλά και πολύ γυμνασμένη. Κοιτάξτε δά !... Σερπετή, θά σταθής σουζα, να μου δώσης τό χέρι σου και να με φιλήσης στη μύτη ! Γρήγορα !

Τά παιδιά γέλασαν από πριν. Θάταν τόσο άστείο να σταθί σουζα ή γάτα με την άγκυρα, να δώση τό χέρι της στο θηριοδαμαστή και να τον φιλήση στη μύτη ! Κι' άνασθηκόθηκαν για να βλέπουν καλύτερα...

Μά που ! Μόλις ο Τοτός άκούμπησε τη γάτα σε μια καρέκλα και την άφησε έλεύθερη, εκείνη, που δε θάβλεπε την ώρα ν' απαλαχθή κι' από τά χέρια του κι' από την άγκυρα της, τόβαλε στα πόδια. «Ως που να πής κύμνο, σκαρφάλασε σ' ένα δέντρο, πήδησε στη μάντρα του κήπου και χάθηκε.

— Α ! φώναξε ή Πελαγίτσα. Η γάτα τής Άγκύρας τώσασε !..

— Θα φάη τον κόσμο ! ειπε ο Κίτσος.

— Δυστυχία ! ειπε κι' ο Φώκος.

Μά ο Τοτός δεν τάχασε.

— Ήναξάστε ! φώναξε. Η Σερπετή έκαμε λάθος στο γύμνασμα. Αντί για να σταθί σουζα, ενόμισε πως τής είπα να τρέξη και να πήδηση. Είδατε, αλήθεια, τί διορφα που τρέχει και τί πήδους που κάνει ; Γυμνασμένη, βλέπετε, σ' όλα !

— "Όστε θά γόρση; ρώτησε η Πελαγίτσα.
— Θα γόρση βέβαια, αποκρίθηκε ο θρηνοδασμαστής. 'Επειδή όμως μπορεί ν' άργήσει, έχω στο άναμεταξύ θά σάς δείξω άλλο φαινόμενο (Άκολουθεί)

Η ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ

ΜΙΑ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑ

Κάθε πρωί κατεβαίνω στην αγορά, που είναι κοντά στο λιμάνι, και φωνίζω. Στη θολωτή πόρτα του τείχους στεκόταν πάντοτε όρθή, με το χέρι άπλωμένο, μια γριούλα. Περνούσε κόσμος πολλές άπ' εκεί. Άλλος της έδινε, άλλος δέν της έδινε. Αύτη άμλλητη στεκόταν εκεί, κι όμα καταλάβαινε στην παλάμη της καμιά δεκάρα, την έχωνε στην τσέπη της. Ήταν ή μόνη κίνηση που έκανε. Πολλές φορές ό βοριάς, όρμητικός και παγωμένος, άπό τά βουνά της Ήπειρου, εισορμούσε άνεμπόδιτος στην πλατεία και μακρής πόρτα, και ήτρεμε σύγκορμη ή καίμενη ή γριούλα. Στεκόταν όμως εκεί άκίνητη σαν σκοπός.

Κάθε φορά πού περνούσα κι' έχω άπ' εκεί, της έβαζα στο χέρι τρεις δεκάρες. Τις έχωνε στην τσέπη της, χωρίς νά μου μιλήσει κι' ίσως και χωρίς νά με κοιτάξει. Τώρα γιατί της έδινά τρεις δεκάρες κι' έχω δύο ή τέσσερις, αυτό ούτε κι' έχω τό ξέρω. Πριν ακόμα πλησιάσω στην πόρτα, έτοιμάζα τις τρεις δεκάρες. Κι' αν καμιά φορά δέν είχα φιλά, έκανα ένα φράγκο δεκάρες και της έδινά ακριβώς τρεις. Όταν κανένας έπισσημος μάς ζητάει συνδρομή για φιλανθρωπικό σκοπό, δίνουμε τριάντα δραχμές. Όταν ή δυστυχία άπ' εθθείας, μόνη της, άπλώνη το χέρι, της δίνουμε τριάντα λεπτά! Τη δεύτερη φορά δείχνουμε τ' άληθινά μας αισθήματα, την πρώτη δείχνουμε την ψευτοφιλοτιμία μας, τον έγωισμό μάς. Τι είναι ό άνθρωπος!

Κάποτε ταξίδεψα μια έβδομάδα. Όταν ξαναπήγα στην αγορά, είχα έτοιμες στο χέρι τις τρεις δεκάρες. Τη στιγμή που τις κατάλαβε στο χέρι της ή γριούλα, άντι νά τις χάσει στην τσέπη της, σήκωσε τό κεφάλι της και μ' έβλεπε κατά πρόσωπο, με μάτια έρευνητικά κι' άνήσυχά. Μού είπε:

— Έχω μέρες νά σας ιδώ, κύριε.
— Ήμουν ταξίδι, κύρά μου.
— Ο Χριστός κι' ή Παναγιά νά σας κατευοδώνη. Έφοβήθηκα μίν εισαστε άρρωστος.
— Όχι; κύρά μου, καλά είμαι. Σας ευχαριστώ πολύ.
— Κι' έφυγα. Άπό τότε κατάλαβα ότι κάτι με συνέδεε με τη γριούλα.
Ξαναβήγα πάλι σε ταξίδι. Όταν ξαναγύρισα, είχα τό πρωί έτοιμες τις δεκάρες για τη γριούλα. Άλλά δέν την είδα στην πόρτα. Πήγα στην αγορά νά φωνίσω. Η ιδέα όμως, τί έγινε ή γριούλα δέν μ' άφινε. «Θά παραφυλάξη τη φιλανθρωπία άλλου», σκέφθηκα. Άλλ'

ή σκέψη αύτη δέν με ίκανοποιούσε, «Όταν γύριζα με τά φόνια, δέν κρατήθηκα. Ρώτησα κάποιον που πουλούσε εκεί πορτοκάλια.
— Έδώ στεκόταν άλλοτε μια γριούλα. Μήπως ξέρετε τί απέγινε;
Σκέφθηκε λίγο και μού είπε:
— Ναι, κάποτε στεκόταν εκεί, αλλά τώρα δέν είναι έδώ. Δέν ξέρω τί απέγινε, ή δυστυχισμένη.
Έφυγα. Πήγα στο γραφείο μου, έπιασα τη δουλειά μου, άλλ' ή σκέψη, τί απέγινε ή γριούλα δέν μ' άφινε νά εργασθώ έλεύθερα. «Πρέπει νά μάθω», σκέφθηκα, και ξαναπήγα κάτω στην πόρτα του παλιού τείχους.
Έκει, ένας πόλισσας στεκόταν με τό σημείο της όπηρσίας. Σκέφθηκα:
«Αυτόθ θά ξέρη, χωρίς άλλο».

— Δέν μού λέτε, σας παρακαλώ, κάποια γριά, που στεκόταν έδώ και ζητούσε έλεημοσύνη, μήπως ξέρετε τί απέγινε;
— Πέθανε, μού είπε και με κοιτάζε παράξενα.
— Πέθανε!! είπα με συγκίνηση, που δέν κρυόταν, κι' άπό τί;
— Την βρήκαν προχθές τό πρωί μέσα σ' ένα ύπόγειο πέθαμένη, ίσως άπό τό κρύο. Ίσως άπό την πείνα, ίσως κι' άπό τά δυο μαζί.
Απομακρύνθηκα καταλυπημένος.

Κέρυρα η' Δ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

Ο ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΚΙ' Ο ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΟΥ

Τόν παλιό καιρό, ένας περίφημος δικηγόρος είχε κάμει μ' ένα μαθητή του την άκόλουθη συμφωνία: Νά τον πληρώσει για τά μαθήματά του, μόνο όταν ή μαθητής του θά γινόταν κι' αυτός δικηγόρος και θά κέρδιζε την πρώτη του δίκη. Άν την έχανε, δέν θά τον πλήρωνε.
Τά μαθήματα τέλειωσαν, αλλά πέρασε καιρός χωρίς νά κάνει καμιά δίκη ό μαθητής, διδάσκαλός του τού ζήτησε τά διδάχτρα. Εκείνος άρνήθηκε κι' έφεραν την ύπόθεση στο δικαστήριο.
Έκει ό μαθητής μίλησε έτσι:

— Κύριοι δικαστές, ή χάσω ή κερδίσω αύτη τη δίκη, δέν πρέπει νά πληρώσω τό δάσκαλό μου: Άν τη χάσω, κατά τη συμφωνία μας. Άν την κερδίσω, γιατί θά τη χάσει ό αντίδικός μου.
Ο δάσκαλος άντέπτε:
— Έτσι ή άλλοιώς, κύριοι δικαστές, πρέπει νά με πληρώσει: Άν την κερδίσει, κατά τη συμφωνία μας, αν τη χάσει, γιατί θά την κερδίσει έχώ.
Κι' οι δικαστές βρέθηκαν τόσο πεπεισμένοι, ώστε δέν έβγαλαν άπόφαση ποτέ.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

(Μυστηόρημα υπό CH. DE RICHTER)

— Συνέχεια άπό τό προηγ. και τέλος—
Και πρόσθεσε:

— Ύστερα, ό,τι έτρωγε, θά ήταν κέρδος της φυλής. Άλλά νά τρώει μια χριστιανή!... Για πές μου λοιπόν, τί και τί τρώει;
Ο Σολομών σκέφθηκε λιγάκι κι' ύστερα άρχισε νά μετράει με τά δάχτυλα:
— Νά τί τρώει: Τό πρωί τσάι, ψωμί και βούτυρο.
— Βούτυρο! βρυχήθηκε ό Ναθαναήλ.
Ο Σολομών δέν έχασε την άταραξία του.
— Η καρδί.
— Θεέ τού Ισραήλ! τρώει χοιρινό σαν άπιστη! Ο νόμος τού Μωϋσή μάς τό άπαγορεύει!

— Δέν τό τρώω έχώ, Ναθαναήλ. Αυτό είναι τό πρόγευμα της μικρής Λεβάντας.
— Έμπρός! Παρακάτω!
— Τό μεσημέρι, κρέας...
— Τανάκι που μυρίζε.
— Πατάτες βραστές και πουτίγκα.
Σε κάθε λέξη ή Ναθαναήλ χτυπούσε τό μέτωπό του με τά δυο του χέρια. Με τη λέξη «πουτίγκα» πετάχτηκε άπάνω κι' έβαλε τις φωνές.
— Αυτό είν' έλα; Έ, αυτό είν' έλα;
— Στάσου μια στιγμή. Στις τέσσερις τάπόμεμα, τσάι.
— Μα δέν πήρε τσάι τό πρωί;
— Έ, βέβαια. Έφαγε την πρωτοχρονια, άλλ' αυτό δέν θά πει πώς πρέπει νά μίν ξαναφάει τόν άλλο χρόνο.
Ο Ναθαναήλ άναστενάξε βαθιά.
— Και τό βράδυ, στις έξη, λίγο κρέας και τυρί. Ύστερα, πάλι και κοιμάται.
Ο Ναθαναήλ δέν είχε συνέλθει άπό τη σύγχυσή του.
— Και τη νύχτα, τί τρώει;
— Τίποτα! Κοιμάται.

Σήκωσε τότε τά μάτια του προς τόν ούρανό.
— Δόξα σοι, Κύριε! Έλεγα ότι τη νύχτα ήτρωγε άλλες τέσσερις φορές. Κι' άπό τότε είναι δω αυτό τό... πράγμα... αυτό τό κορίτσι; Θεέ μου! Τι ήτρωγε, αν τύχαινε νάταν μεγάλη!
— Πέντε βδομάδες και δυο μέρες, είπε ό Σολομών.
Ο Ναθαναήλ τινάχτηκε σά νά τόν πέταζε έλατήριο. Έψωσε τό δείχτη τού χεριού του και πλησίασε τό συντάιρό του άπειλητικά:
— Σολομών Χάγεραμιθ, είπε, είσαι άνθρωπος χωρίς τιμή! Μή διαμαρτύρσοι! Είσαι συντάιρός μου, κι' έλα δσα ξόδεψες γι' αυτό τό κορίτσι, είναι σά νά μού τάκλεψες.
Ο Σολομών τόν σταμάτησε.
— Με συγχωρείς, Ναθαναήλ! Πρέπει νά ξέρεις ότι έλ' αυτά τά έξοδα θά

βαρύνουν έμένα μοναχά και δέν έχεις δικιο νά παραπονεόσαι.
Τά μάτια τού Ναθαναήλ άστραφαν.
— Όστε τά πέρνεις όλ' άπάνω σου; ρώτησε.
— Σού δίνω τό λόγο της τιμής μου.
Ο Ναθαναήλ έβαλε τά γέλια.
— Και τί μετράει; ό λόγος στο επάγγελμά μάς; Άλλ' αν είναι έτσι, πέρνω πίσω δσα σοβ είπα.

Και κάθισε πάλι στην καρέκλα κι' έβαλε τά γέλια.
Άπό την άρχή αύτης της σκηνής, ή μικρή Λεβάντα είχε κρυφτεί τρομαγμένη στην κουζίνα. Άκουγε τά παράξενα γέλια τού άγνωστου ανθρώπου και τη φωνή τού γέρου Έδραίου, που έτρεμε άπό τό θυμό. Η καρδιά της χτυπούσε δυνατά και συλλογιόταν, γεμάτη φόβο: Ποιός νά ήταν αυτός ό ξένος, και τί γύρευε άπό τόν παππού-Σολομών; Γιατί φώναζε έτσι και γιατί ό παππούς δέν τόν πετούσε έξω άπ' την πόρτα; Κι' αν ό κακός ξένος ήθελε νά σκοτώσει τόν παππού; Κι' αν τόν σκοτώσει κι' έχώταν ύστερα νά τη σκοτώσει κι' αύτη;
Άλλ' άπό δίπλα έρχόνταν πάντα οι φωνές και τότε μια νέα σκέψη έδωσε θάρρος στη μικρή Λεβάντα.

Ο παππούς-Σολομών ήταν γέρος. Ποιός ξέρει αν δέν είχε ανάγκη άπό ύπεράσπιση;
Οι Ίρλανδοπούλες είναι γενναίες κι' ή μικρή Λεβάντα κατάλαβε άμέσως ποιά ήταν τό χρέος της. Και σε λίγα λεπτά, καθώς ό Ναθαναήλ γύρισε και κοιτάζε την πόρτα της κουζίνας, που άνοιξε άπτόμα, βρέθηκε μπροστά σε μια μικρή Λεβάντα πολύ διαφορετική άπ' αύτη που είχε ιδεί πριν άπό λίγη ώρα. Κρα-

τούσε με τόνα χέρι της την κουτάλα, λαδωμένη άκόμη άπό τό φαγητό, και με τό άλλο ένα κουζινομάχαιρο.
— Νά μίν πειράξετε τόν παππού-Σολομών, φώναξε, γιατί αλοίμονό σας!
Ο Ναθαναήλ δέν είδε παρά μόνο ένα πράγμα: ότι ή κουτάλα έσταζε λάδια κι' ότι τό κοστούμι του κινόδυνε.

— Σολομών! φώναξε, βλέπεις πώς θά με λερώσει. Πάσ' τη γρήγορα!
Άλλά ό Σολομών είχε συγκινηθεί με τη σκέψη, ότι τό παιδί έρχόταν νά τόν βοηθήσει και ψιθύριζε εύχαριστημένος:
— Τό καλό μου τό κορίτσι...
Η μικρή Λεβάντα τό πήρε αυτό για ενθάρρυνση και πλησίασε περισσότερο τό Ναθαναήλ.
— Σολομών! φώναξε εκείνος θυμωμένος. Θα μού χαλάσει τό κοστούμι μου και θά μού τό πληρώσεις!
Άλλά βλέποντας ότι ό κίνδυνος ήταν έλο και πιό κοντά, κι' άφου άλλωστε πλησίαζε μεσημέρι, έκαμε τό καλύτερο που είχε νά κάμει. Πήρε γρήγορα-γρήγορα τό γουναρικό του και τό σάκκο του, έφτασε γρήγορα την πόρτα κι' έφυγε, δηλώνοντας ότι θά γύριζε τ' άπόγευμα κι' ότι οι λογαριασμοί έπρεπε νάνα τελειωμένοι.

Η Λεβάντα σερβίρισε τ' όραίο φαγητό κι' ό Σολομών τή φίλησε τρυφερά. Μόσσο ήταν πάντα σκεπτικός κι' άμλλητος. Συλλογιόταν, ότι ή ήσυχη ζωή είχε τελειώσει πιά και τό μέλλον ήταν σκοτεινό και γεμάτο σύννεφα.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.
Και πάλι ή σφαιρίστρα τού δίκ.
Όπως τόχε πει, ό Ναθαναή Γκοσάιμ γύρισε στις δυο. Μπήκε προσεχτικά, κοιτάζοντας μήπως αντίκρυζε πουθενά τη λαδωμένη κουτάλα. Έπειδή όμως δέν είδε τίποτα ύποπτο, πήρε θάρρος και βάδισε ίσα προς τό Σολομών.
— Κύριε Σμιθ, τού είπε χωρίς άλλο προοίμιο, άς ξεχάσουμε την πρωινή σκηνή. Άς χαθεί άπό

μπροστά μου αυτό τό παλιόπαιδο, γιατί άλλοιώς...
Ο Σολομών, καθώς άκουσε τό «κύριε Σμιθ», γύρισε νά ιδεί ποιά ήταν τό άγνωστο αυτό άτομο.
— Τι ζητάς; ρώτησε ό Ναθαναήλ.
— Αύτόν τόν κύριο Σμιθ, που είπες! Ο Ναθαναήλ πήρε ύφος μεγάλου δικαστή:
— Σολομών Χάγεραμιθ, είπε, είχα άφίσει έδώ έναν άνθρωπό άπό τη φυλή μου. Γυρίζω ύστερ' άπό τρία χρόνια και τί βρήσκω; Ένα πλάσμα ξεμωραμένο, που δέν ξέρει νά εκτιμήσει τό χρησιμο, τό πιό δυσκολοαπόχτητο πράγμα τού κόσμου. Σολομών Χάγεραμιθ ήταν ένα όραίο όνομα, που φανέρωνε σε ποιό λαό άνήκεις. Τώρα όμως δέν είναι άξιος νά τόχεις κι' άπό σήμερα θά σε λέω σέκτα Σμιθ. Είναι όνομα άγγλικό και μπορεί νά τόχει κι' ό πρώτος ήλίθιος που θά τόχε.
Ο Σολομών τό βρήκε νύστιμο.
— Όραία λοιπόν! είπε. Θαυμάσια!
Άλλ' ό Ναθαναήλ ζάρωσε άγρια τά φρόδια.
— Κύριε Σμιθ, είπε, φέρε έδώ τά κατάστιχά σου. Θέλω νά κάμω έλεγχο στη διαχείρηση της εταιρίας και νά βεβαιώθώ ότι δέν μ' έκλεψες.

Πήρε τά βιβλία κι' άφοσιώθηκε εκεί όλόκληρος, άφου πρώτα είπε στο Σολομών ν' άπαγορεύσει άυστηρά στη μικρή Λεβάντα νά μπει μέσα.
Στην άρχή, τά πράγματα πήγαιναν καλά. Ο Σολομών είχε κάμει καλές δουλειές κι' είχε αύξήσει πολύ τό εταιρικό κεφάλαιο.
(Άκολουθεί)

— Χριστιανή! Και τρώει;!... (Σελ. 163, στ. γ')

— Έγώ είμαι, Σολομών... (Σελ. 163, στ. α')

ΜΙΧ. Α. ΣΤΑΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΤΑΝΗ

Αγαπητοί μου,

ΝΑΣ δυστυχισμένος πατέρας έχασε μιὰ φορά τὸ καμάρι του, τὸ μοναχογιὸ του. Ἦταν πλούσιος ὁ πατέρας ἐκεῖνος, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ νέου, ἐξακολούθησε νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ θησαυρίζει. Οἱ ἄνθρωποι γύρω του ἀπορούσαν: Πῶς ἔβρισκε τὴ δύναμη γιὰ ἐργασία; Καὶ τί τάθελε καὶ τὰλλα χρήματα, ἀφοῦ ἔχασε τὸν ἀξιοκαὶ λατρευτὸ του κληρονόμο;

Κάποτε τὸν ἀκούσαν νὰ λέη: «Θέλω νὰ στήσω τοῦ γιοῦ μου ἓνα μνημεῖο ποῦ νὰ τοῦ ἐξίξῃ. Ὅσα ἔχω, δὲν φτάνουν γιὰ νὰ γίνῃ ὅπως τὸ θέλω, ὅπως θὰ τῶθελε κι' ἐκεῖνος... Γι' αὐτὸ ἐργάζομαι ἀκόμα καὶ μ' αὐτὸ βρῖσκω τὴ δύναμη γιὰ ἐργασία. Ἀλλοῦτικα θὰ σταύρω- ναι τὰ χέρια καὶ θάκλαιγα τὴ μοῖρα μου».

Κατάλαβαν, συμπέραναν: «Ἐνα μνημεῖο ποῦ νὰ στοιχίξῃ ἑκατομύρια... Ἐνα δευτέρω Μαυσιωλεῖο. Ναὸς καλλι- μάρμαρος, μὲ κολόννες, μὲ ἀγάλματα, μὲ ἀνάγλυφα, μὲ χρυσώματα, μ' ἐπι- γραφές. Καὶ μέσα; Μερικὰ καντήλια κι' ἓνας νεκρός, τὰ λείψανά ἑνὸς νε- κροῦ... Ἄλλη ματαιοδοξία! Ἐκατομύρια μαζεμένα μὲ τόσον κόπο καὶ πε- ταμένα στὸν ἀέρα. Ἐνα τεράστιο κτί- ριο, ἀδειο, ἀχρηστο, περιττό, ἐκεῖ ποῦ θάφταναν λίγα κάγγελια, ἓνας σταυρός, ἓνα καντήλι, τὸ πολὺ-πολὺ μιὰ προτο- μή... Πόσες φορές, ἀλήθεια, δὲν βλέ- πουμε στὸν κόσμο αὐτὸ τὸ ἄδικο καὶ παράλογο; Πλούσιους χαροκαμένους νὰ ξεθεύουν, τὰ ἔχουν καὶ δὲν ἔχουν γιὰ ἓνα μνημεῖο. Καὶ καλὰ αὐτοί, —ἐλεγαν οἱ ἄνθρωποι, — ξεθεύουν τὰ ὑπάρχοντά- τους καὶ ἡσυχάζουν. Ἄμ' αὐτὸς ὁ κα- κόμοιρος, ποῦ βρῖσκει λίγα ὅσα ἔχει κι' ἐργάζεται ἀκόμα νὰ τὰ πολυστέψῃ;

Κι' ὅμως ἔχι! Οἱ ἄνθρωποι δὲν κα- τάλαβαν τὴν ἰδέα τοῦ χαροκαμένου πα- τέρα. Ἄλλο πράγμα ἔνοιουσε αὐτὸς ὁ- ταν ἔλεγε «μνημεῖο ἀξιο τοῦ γιοῦ μου». Καὶ τῶμαθ' ἄφου πέθανε κι' αὐ- τὸς καὶ διαβάστηκε ἡ διαθήκη του.

Γιὰ τὴ διαθήκη αὐτὴ μιλῶν τώρα ὁ- λοι, καὶ στὴν Πάτρα καὶ στὴν Ζάκυνθο. Γιατί ὁ πατέρας ποῦ σὰς λέω, ἦταν ἓ- νας Ζακυνθινὸς ἐγκαταστημένος ἀπὸ χρόνια στὴν Πάτρα. Γιάννης Καραμαντάνης λεγόταν, καὶ Μπέμπης ὁ γιὸς ποῦ εἶχε χάσει. Μὲ τὴ διαθήκη του λοιπὸν ἀφίνει ὅλη του σχεδὸν τὴν περιουσία, — ἔξῃ ἑκατομύρια σήμερα, ποῦ αὐρὸθ- θὰ γίνων περισσότερο, — ὅχι γιὰ νὰ χτι- σθῇ κανένα μάταιο Μαυσιωλεῖο, ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ κάτι πολὺ ὀρειότερο, καὶ χρήσιμο, κι' εὐεργετικό: Ἐνας ἐτήσιος Διαγωνισμὸς στένομα τοῦ Μπέμπη Κα-

ραμαντάνη, γιὰ νὰ στέλνωται στὴν Εὐ- ρώπῃ ὑπότροφοι καὶ νὰ σπουδάζουν ἐ- κει πέντε χρόνια μιὰ πρακτικὴ Ἐπι- στήμη ἢ μιὰ Ὀραία Τέχνη. Κάθε φο- ρὰ θὰ στέλνεται ἀπὸ ἓνας, τὸν ἓνα χρό- νο Πατρινὸς, τὸν ἄλλο Ζακυνθινὸς. Καὶ μόνον κατ' ἐξαίρεση τὸν πρῶτο τοῦτο χρόνο θὰ σταλοῦν δυὸ, καὶ Πατρινὸς καὶ Ζακυνθινὸς. Ὁ Διαγωνισμὸς θὰ γί- νεται τὴν 25 Μαρτίου π. ἡ. ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ προσφιλισταύτου υἱοῦ μου», — γράφει ὁ πατέρας στὴ διαθήκη του, — κι' οἱ ὑποψήφιοι πρέπει νὰ εἶναι φτωχοπαῖδα, μὲ ἀπολυτήριον Γυμνασίου κι' ἡλικίας τὸ πολὺ 18 χρονῶν.

Αὐτὸ δὲν ἦταν, ἀλήθεια, τὸ καλύτε- ρο Μαυσιωλεῖο ποῦ μπορούσε νὰ στήσῃ ἓνας πλούσιος πατέρας, στὴ μνήμη τοῦ γιοῦ του τοῦ λατρευτοῦ; Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο δὲν κάνει τόνομά του εὐλο- γητὸ στὸν αἰῶνα, ὅσο δὲν θὰ τῶκανε ποτὲ μὲ τὸ λαμπρότερο μνημεῖο; Ναί, αὐτὸ τὸ μνημεῖο εἶναι ἀφθαρτο, αἰῶ- νιο! Θὰ περάσουν χρόνια, ἀμέτρητα χρόνια, καὶ κάθε φορά ποῦ θὰ γίνεται αὐτὸς ὁ Διαγωνισμὸς, πότε στὴν Πά- τρα, πότε στὴ Ζάκυνθο, κάθε φορά ποῦ θὰ φεύγῃ γιὰ νὰ σπουδάζῃ στὴν Εὐ- ρώπῃ ἓνα καλὸ κι' ἀξιο φτωχοπαῖδο, οἱ ἄνθρωποι θὰ ξαναθυμῶνται τὸ ὄνομα τοῦ Μπέμπη Καραμαντάνη καὶ τὴ συ- γκινητικὴ ἱστορία τοῦ πατέρα του, καὶ θὰ εὐλογοῦν καὶ τοῦ δυὸ: τὸν ἓνα γιὰ- τί στάθηκε ἀξιος νὰ τὸν τιμήσῃ τόσο ὁ πατέρας του, —πράγμα ποῦ, δὲν θὰ τῶ- κανε βέβαια, ἀν εἶχ' ἓνα γιὸ ἀπὸ κεί- νους ποῦ μόνον πικρίες ποτίζουν τοὺς γονεῖς, — καὶ τὸν ἄλλον γιὰτὶ σκέφθηκε ἓνα τόσο κοινωικό, φιλόνηρωπο καὶ πατριωτικὸ μνημόσυνο, ἱκανὸ νὰ ὀδη- γήσῃ, νὰ διδάξῃ καὶ ἄλλους, ποῦ σὲ ὁμοια περίστασιθ θὰ πετοῦσαν τὰ ἑκα- τομύριά τους στὸν ἀέρα...

Μόνον ἓνας πρακτικὸς καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος, φιλόσοφος, φιλάλλος καὶ πατριώτης, σὰν τὸν Γιάννη τὸν Καρα- μαντάνη, μπορούσε νὰ σκεφθῇ τέτοιο πράγμα. Καὶ τὴν πρακτικότητά του τὴ δείχνει ἀκόμα καὶ τοῦτο: Πρακτικὸς, θετικὸς μόνον ἐπιστήμιος ὀρίζει νὰ σπου- δάζουν οἱ ὑπότροφοι τοῦ γιοῦ του. Δὲν τοὺς θέλει γιατροὺς, δικηγόρους, φιλο- λόγους, θεολόγους, ποῦ ἔχουμε τόσους, ἀλλὰ γεωπόνους, μηχανικούς, χημι- κούς. Σὰ Ζακυνθινὸς ὅμως, φιλόκαλος καὶ φιλόμουσος, δὲν ἀποκλείει τίς Ὀ- ραίες Τέχνας. Οἱ ὑπότροφοι τοῦ γιοῦ του μπόρουν νὰ γίνωνται καὶ ζωγρά- φοι, καὶ γλύπτες, καὶ μουσικοί.

Γιὰ πολλὰς διαθήκες ὡς τώρα ἀκου- σα νὰ λένε πὼς μοιάζουν μὲ ποιήμα. Ἄλλὰ καμμιὰ δὲν μοῦ φαίνεται νὰ τὸ ἀξίξῃ περισσότερο ἀπὸ τὴ διαθήκη τοῦ Γιάννη Καραμαντάνη, τοῦ χαροκαμέ- νου πατέρα. Εἶναι ἀληθινὰ ἓνα ποίημα!

Σὲς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΟΥ

Χαρισμένο στὰ δίδυμα ἀνιά κια μοῦ Πίπτο καὶ Γιῶργο.

Μόνον τὰ μαλλιά του εἶχε ὁ Πάνος γιὰ στολισμὸ. Κάτι ξανθὰ μαλλιάκια, χρυσαφένια, μαλακά, σὲ χυτὲς μπούκλι- τες, ποῦ ἡ μαμμιὰ του, μ' ὄλη της τὴν ἐργασία, θυσίαζε μισὴ ὥρα τὴν ἡμέρα στὴ περιποίησή τους. Χτενίζοντάς τον, τοῦ- λεγε ἡλια γλυκὰ λογάκια τραγουδιστά κι' ὄλο τὸν φιλοῦσε. Ἡ μαμμιὰ ἦταν ράφτρα κι' εἶχε γιὰ παιδί μόνον τὸν Πά- νο. Τ' ἀγαποῦσε καὶ τὸ φρόντιζε μὲ ἀ- ληθινὴ στοργή. Ἐκείνη νὰ τὸ πᾶν σχολειὸ ἀπ' τὸ χέρι, ἐκείνη νὰ τοῦ φτιάχνῃ πᾶνινὰ παιχνίδια, ἐκείνη, ὅταν γλύτινε τὴ δουλειά της νὰ παίξῃ μαζί του σὲ φιλεναδίτσα του. Ποτὲ δὲν βγάζε ὁ Πά- νος ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα του ἀσυγγύριστος. Ἦταν τὸ πιὸ καθαρὸ παιδάκι τοῦ σχολ- λειοῦ κι' ἡ δασκάλα περνώντας τοῦ ἀγ- γίζε πάντα τ' ὄρατο του κεφαλάκι χα- δευτικά. Κανένας δὲν ἐκρυβε τὸ θαυμα- σμὸ του γιὰ τὰ μαλλιά του. Κι' ἡ μαμμιὰ ποῦ τῶχε κρυφὸ καμάρι, πολὺ συχνὰ τῶλουζε καὶ τοῦδᾶζε χαμομήλι, γιὰ νὰ μὴ χάσουν τ' ὄλοχρυσο χρῶμα τους.

Ἐνοιουθε μεγάλη εὐτυχία ἡ φτωχὴ γυναῖκα νὰ περιποιηθῇ καὶ νὰ χτενίξῃ τ' ἀγαπημένο κεφαλάκι τοῦ Πάνου της. Σὰν ἔβγαίνε τὸ παιδί νὰ παίξῃ, ἔβγαίνεσθ παράθυρο καὶ τὸ καμάρωνε, εὐτυχισμέ- νη κι' ἐκείνη. Σεχώριζε μέσα σ' ὄλα τὰ παιδιὰ, καὶ μόνον μὲ τὰ μαλλιά του καταδεχόταν νὰ παίξῃ τὸ ἐλαφρὸ καλο- καιριάτικο ἀεράκι. Πολλοὶ διαβάτες στα- ματοῦσαν καὶ τὸ χᾶιδεσαν. Ἡ μαμμιὰ συγκινοῖταν μέσα ἀπ' τὸ παράθυρο, μὲ ὁ μικρούλης ὁ Πάνος δὲν καταλάβαινε πολλὰ πράγματα, ὅτε γιατί τὸν χᾶί- δεσαν οἱ κυρίες, ὅτε γιατί τὸν ἀγαποῦ- σαν ὄλοι. Μόλις γνώριζε λίγα φωνήεντα ἄλλα τόσο σύμφωνα, τὸ «Πάτερ ἡμῶν» κι' ἓνα τραγουδάκι, τὸ «Φεγγαράκι.»

Γνώριζε ἀκόμα πὼς δὲν ἔχει μπαμπὰ καὶ πὼς ἡ μαμμιὰ του ἔπρεπε νὰ δου- λεύῃ μέρα νύχτα, μὲ τὸ φῶς της ἡμέ- ρας καὶ τῆς λάμπας, διπλά στὸ κρεβάτι — ἓνα μεγάλο κρεβάτι — νανορίζοντάς τον νὰ κοιμηθῇ. Γνώριζε πὼς δὲν εἶχαν χρήματα πολλὰ, καθόλου χρήματα γιὰ ν' ἀγοράζουν ὄρατα πράγματα κι' ἀκρι- θὰ φαγητῶμα. Αὐτὰ ἤξερε ὁ Πάνος μόνον. Ἐβλέπε ὅμως περισσότερο. Καὶ πρῶ- τα-πρῶτα τὴ μαμμιὰ του. Γλυκειά, ἀδύ- νατη, υμνημένη ὄλο στὰ μαῦρα, νὰ κἀνη- τίς δουλειὲς ὄλες τοῦ σπιτιοῦ καὶ νὰ ρά- βῃ, ὄλο νὰ ράβῃ. Νὰ ράβῃ χρωματιστὰ ὄρατα φορέματα γιὰ παιδιὰ, γιὰ κυρίες, ποῦ τᾶπερνε ὕστερα ἢ Ἀνθούλα καὶ γι- νόνταν γιὰ πάντα ἀπὸ τὰ μάτια του. Ὑ- στερὰ ἄλλα πιὸ ὄρατα, μεταξένια, κορ- δέλλες, χάντρες... Κι' ἡ μαμμιὰ ἔσκυ- βε, μέρα-νύχτα ἀπάνω σ' αὐτὰ. Παρά-

τηροῦσε κι' ὄλας, πὼς ὄσο πιὸ πολλές κυρίες μπαίναν σπῆτι μὲ τ' ἄκοπα φορέ- ματα στὸ χαρτί, τόσο ἡ μαμμιὰ εὐχαρι- σιοῖταν περισσότερο καὶ τραγουδοῦσε πότε-πότε. Κι' ὅταν πάλι δὲν χτυποῦσε τὴν πόρτα κανένας, τότε ἡ μαμμιὰ ἔμ- νε συλλογισμένη πολλὴν ὄρα, ἔκανε πολλὰ χρωματιστὰ τόπια ἀπὸ πανὶ κι' ὄχερο, κι' ἀναστῆναζε διαρκῶς.

Ὁ Πάνος τὴν κοιτοῦσε μ' ἀπορία, κι' ἡ μαμμιὰ μονομιὰς ἄλλαζε ὄψη καὶ τὸν ἀγκάλιαζε εὐτυχισμένη τρυφερὰ καὶ τὸν φιλοῦσε. Ἐβλέπαν ἀκόμα τὰ μάτια του, πὼς ἡ μαμμιὰ του δὲ φοροῦσε ὄρατα φορέματα σὰν τίς ἄλλες γυναῖκες, ἔ- βγαίνε περιπάτο μόνον τὴν Κυριακή, καὶ πῆγγαιναν χροποισμένοι ὄλο στὴν ἐξο- χίη. Ὑστερὰ ἔβλεπε στὸν τοῖχο της μικρὰς του, πᾶνω ἀπὸ ἓνα κομμὸ, ἓνα μεγάλο πορτραῖτο ποῦ παρῆτανε ἓναν ἄνδρα μὲ γενάκια καὶ γυαλιὰ, ἀκουπι- σμένο σ' ἓνα χοντρὸ βιβλίο. Ἡ μαμμιὰ τῶχε ἐξηγήσει πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ μπα- μπᾶς του ποῦ εἶχε φύγει δυὸ χρόνια ὄρα σὲ ταξίδι. Πῆγγαινε, λέει, γιὰ τὸν οὐρανὸ, κι' ὡς νὰ φτάσῃ κανένας ἐκεῖ πᾶνω χρειάζονται πολλὰ χρόνια. Καμ- μιὰ φορά ἔβλεπε τὴ μαμμιὰ νὰ βάζε: λουλούδια σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο κἀδρο καὶ νὰ δακρύζουν τὰ μάτια της. Κι' ὄ- ταν ὁ Πάνος πῆγγαινε κοντὰ της, ἐκεί- νη τὸν ἀρπαζε καὶ τὸν φιλοῦσε τρυφερὰ καὶ τῶλεγε πολλές φορές τὴ μιὰ ἀπά- νω στὴν ἄλλη:

— Παιδί μου, παιδί μου, παιδί μου!
Τὸ πιὸ παράξενο γιὰ τὸν Πάνο ἦταν ἓνας στρογγυλὸς καθρέφτης, ποῦ κρεμό- ταν σ' ἓνα μικρὸ τραπέζακι. Ἐκεῖ ἀνε- βαινε μὲ τὸ σκαμνὶ του καὶ κοιτοῦσε ἀχόρτακα στὸ κρῶσταλλο. Πάντα ἔβρι- σκε ἓνα ξανθὸ ἀγοράκι μὲ κάτι μετα- ξένια μαλλιάκια, μὲ δυὸ μεγάλα γαλανά μάτια κι' ἓνα κόκκινο παχὺ στόμα. Τὶ καλὸ ποῦ ἦταν αὐτὸ τὸ παιδί γιὰ τὸν Πάνο! Ὄρες καθόταν καὶ τὸ κοιτοῦσε. Ἦτανε ὁμοια ντυμένο μ' ἐκεῖνον, εἶχε τὴν ἴδια ἀσπρὴ κολληριστὴ τραχηλιά. Τοῦ χαμογελοῦσε, κι' ἐκεῖνο ἀμέσως χα- μογελοῦσε ἀγγελικά. Τὸ κοιτοῦσε στὰ μάτια καὶ κείνο ἐπίσης κυτταῦσε τὸν μικρὸ Πάνο. Ὁ Πάνος ἀπὸ τὸ παιδάκι ἀγαποῦσε σὰν ἀδερφούλη του, σὰν ἓνα δίδυμο ἀδερφούλη, καὶ τὸν φώναζε κρυφὰ κρυφὰ — γιὰτὶ ντροπέοταν νὰ τὸν ἀκούσῃ ἡ μαμμιὰ του — Μάριο. Ἐτοῖ ὁ Πάνος εἶχε ἓναν ἀδερφὸ ποῦ μεγάλωνε μαζί του, ποῦ ὅταν χαϊρόταν, χαϊρόταν κι' ἐ- κείνος, κι' ὅταν πάλι λυπόταν, λυπόταν ἐπίσης. Μερικὲς φορές χᾶιδεσε τὸ χον- τρὸ καὶ κρῶ γυαλί, ἀλλὰ βλέποντάς τὴν ἀνοησία του, χᾶιδεσε ὁ ἴδιος τὸ κεφαλάκι του κι' ἔτσι χᾶιδεσε τὸ Μάριο. Ἐμενε εὐχαριστήσιμος. Καταλάβαινε τὴν φέ- υκτη γοητεία τοῦ ἀδερφοῦ, μὰ ἐπειδὴ μ' αὐτὸ ἐνοιουθε εὐχαριστήσιμη, δὲν ἀπο- γοητεύτηκε ποτὲ. Ὁ καθρέφτης ἦτανε

τὸ πιὸ ἀγαπημένο του παιχνίδι. Ἡ μαμ- μιὰ τῶξερε καὶ πάντα ἔκανε πὼς δὲν τὸν ἔβλεπε γιὰ νὰ μὴ τοῦ χαλάσῃ τὴ χα- ρὰ του.

Στὸ σχολεῖο, τὰ παιδιὰ μίλοῦσαν γιὰ τὰ παιχνίδια τους, γιὰ τοὺς μπαμπᾶδες τους, γιὰ ἓνα σωρὸ ἄλλες χαρὲς ποῦ ὁ μικρὸς Πάνος δὲ γνώριζε. Μὰ τί τὸν ἐν- νοιαίε αὐτόν; Ἐκεῖνος εἶχε τὴ μαμμιὰ του, τὰ χᾶδια τῆς δασκάλας του, τὴν Ἀνθούλα, τὰ τόπια καὶ, τὸ κυριώτερο, τὸ Μάριο. Ἐκεῖνο τὸ μικρὸ ἀδερφάκι ποῦ διαρκῶς τὸν περιμένε μέσα στὸ μα- γικὸ γυαλί. Δὲν τοῦλειπε τίποτα, δὲν ἐνοιουθε καμμιὰ ἔλλειψη.

Μιὰ μέρα, ἡ μαμμιὰ τοῦ ἀρρώστησε. Μιὰ ξένη γυναῖκα ποῦρθε στὸ σπῆτι γιὰ νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ, ἦταν τραχειὰ καὶ σοβαρὴ. Ἀπαιτοῦσε ἀπ' τὸ μικροῦ- λη γὰ τὴ λεί «θεῖα-Δόπη», ἀφοῦ ἡ μαμμιὰ του ἀπ' τὸ κρεβάτι τὴ φώναζε «Πηνελόπη». Ὁ μικρὸς φοβισμένος ὁ- πάκουε. Καθόταν τὴν περισσότερη ὄρα πλάι στὸ κρεβάτι κι' ὄλο τὴ ρωτοῦσε: — Πότε, μαμμάκα μου, θὰ σηκωθῆς; Ἐκείνη χαμογελοῦσε καὶ τοῦδειχνε μὲ τὸ δάχτυλο μιὰ μαυρισμένη εἰκόνα ποῦ κρεμόταν στὸν τοῖχο.

— Ὅποτε θέλει ὁ Θεὸς, παιδί μου, Ὁ Πάνος βυθιζόταν σ' ἀπορία.

— Τὸ θέλει ὁ Θεός, μαμμάκα, νὰ- σαι ἀρρωστη; Ἐκείνη δὲν τᾶπαγοῦσε, γιὰ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ τὴν ἀπορία του, κι' ἔτσι ὁ Πά- νος ἔμενε σκυφτός καὶ συλλογισμένος. Κάθε τόσο σῆκωνε τὸ κεφαλάκι του, τὰ ματάκια του, τὰ φρυδάκια του, καὶ κοι- τοῦσε τὴ σκοτεινὴ μορφὴ τοῦ Χριστοῦ ἐρωτηματικά, καὶ τὰ χελιάκια του τρέ- μανε ἀπὸ παράπονο. Ὑστερὰ ἀρχίσε νὰ στενάξῃ καὶ νὰ μὲνῃ βουδός. Φώναζε τότε ἡ μαμμιὰ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸν ἔ- παιρνε κι' ἔπαιζαν ἔξω στὴν αὐλή. Γιὰ ὄσην ὄρα ἔπαιζε κι' ἔχτιζε σπιτάκια, ξεχνούσε τὴ μαμμιὰ καὶ τὴ «θεῖα Δόπη» κι' ὄλα. Ρῶδιαν τὰ μαγουλάκια του κι' ἡ φωνούλα του ἔβγαίνε ἀσημένια καὶ χαρωπὴ.

Οἱ μέρες περνοῦσαν, μὰ ἡ μαμμιὰ δὲ σῆκωνόταν ἀπ' τὸ κρεβάτι. Ὁ Πάνος ἔβλεπε κάθε μέρα ἓνα πολὺ μεγάλο κύ- ριο, ψηλό, μὲ γενάκια καὶ γυαλιὰ, ποῦ ἐρχόταν, ἔπιανε τὸ χέρι τῆς μαμμιὰς, τῆς ἔβαζε ταῦτί του στὴν πλάτη της καὶ ὕστερα ἔγραφε μένα μολύβι κάτι γράμματα σ' ἓνα τόσο δᾶ χαρτάκι καὶ τῶ- δине στὴ θεῖα Δόπη. Ρώτησε μιὰ μέρα: — Μαμμάκα εἶναι ὁ μπαμπᾶς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ;

Ἐκείνη ἔκανε πικρὸ τὸ πρόσωπό της καὶ τὸν ἔσφιξε πολὺ τρυφερὰ ἀπάνω της. Ἀλήθεια, πόσον καιρὸ ποῦ δὲν τὸν ἔσφυγγε ἔτσι ἡ μαμμιὰ του. Ἀπὸ τὸν καιρὸ, ποῦ ἓνα βράδι τοῦ διηγόταν πόσο πολὺ τὸν ἀγαποῦσε ὁ μπαμπᾶς του καὶ πόσο πολὺ θάρρῶσε νὰ γυρίσῃ. Τότε

τὸν εἶχε φιλήσει ἔτσι. Ἡ μαμμιὰ τοῦπε: — Εἶναι ὁ γιατρός, παιδί μου, ποῦ θὰ γιάνῃ τὴ μαμμιὰ σου.

Ὁ μικρὸς ἀμέσως γύρισε τὸ κεφάλι κι' εἶδε τὸ εἰκόνημα τοῦ Χριστοῦ. Συλ- λογιόστηκε πὼς δὲν ἔμοιαζε ὁ κύριος αὐ- τὸς μὲ τὸν Χριστό; Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή διαρκῶς ἀνακατωτόνταν οἱ δυὸ αὐτὲς μορφὲς στὸ μυαλὸ του.

Στὸ σπῆτι, ὄλα εἶχαν ἀλλάξει. Ὁ Πά- νος ἔτρωγε μόνος του, ἡ σούπα του δὲ μύ- ριζε ὄρατα σὰν τὴ σούπα ποῦ τοῦκανε ἡ μαμμιὰ, τὰ μαλλιά του ἦταν ἀχτένι- στα καὶ αὐτὸς ὁ Μάριος διαρκῶς ἦτανε λυπημένος, λὲς καὶ δὲν εἶχε ὄρεξη ὄτε νὰ τὸν κοιτάξῃ. Μιὰ μέρα ἔκλεισε τίς πόρτες γιὰ νὰ μὴν ἀκούγεται, καὶ τοῦπε σιγὰ-σιγὰ:

— Μάριε, ἡ μαμμιὰ εἶναι ὄλο ἔρρωστη. Ὁ Μάριος ἀνοῖγόκλεισε τὸ στόμα του καὶ τὰ γαλανά του ματάκια γέμισαν δά- κρυα. Τότε κι' ὁ Πάνος ἔσκυψε ἀπάνω στὸ γυαλί κι' ἔκλαψε μὲ τὸν ἀδερφὸ του σιγὰ σιγὰ, καὶ τὸ γυαλί ἐγέμισε μὲ τὰ δάκρυά τους.

Ἡ μαμμιὰ τὸν φώναζε κάθε λίγο καὶ τὸν ρῶταγε ἀν ἔφαγε, τί ἔφαγε, πότε ἔ- φαγε, τί θέλει νὰ φάῃ. Ὅλο γιὰ τὸ φαί τὸν ρωτοῦσε, κι' ἐκεῖνος πάλι, μὴ ξεροντας πὼς θὰ τὴ λυπησῃ, τῆς ἔλεγε πὼς τὸ αὐγὸ του ἦτανε σκληρὸ σὰν πέ- τρα τὸ μεσημέρι, πὼς ἡ σούπα του μύ- ριζε κωνιὰ, πὼς τὸ γάλα του ἦτανε χωρὶς ζάχαρη καὶ μὲ τὴν κρούστα κομ- ματιασμένη μέσα.

— Πότε θὰ σηκωθῆς ἐσὺ μαμμάκα, νὰ πᾶν καὶ ἡ θεῖα Δόπη στὸ σπῆτι της; Ἐκείνη στενοχωριόταν, ἔχωνε τὰ χέ- ρια της στὰ χτενίστα μαλλιά του, καὶ γύ- ριζε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τὸ πρόσωπο μουρμουρίζοντας:

— Ἀχτένιστα, τὰ μαλλιάκια σου, παιδί μου, τὰ μαλλιάκια σου...

Τότε ἔτρεχε ὁ Πάνος ποῦ τᾶκουγε, ἔπαιρνε τὸ χτένι καὶ τραβοῦσε δεξιά κι' ἀριστερὰ τίς μπερδεμένες του μπούκλες.

(Ἀκολουθεῖ)

ΡΕΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝ

Αὐτὸ τὸ κοριτσάκι ποῦ περνε τὸ δάσος, κινδυνεύει ἀπὸ κάποιο λύκο. Τὸν βλέπετε;

ΦΩΤ. ΜΑΛΗΣ

ρόν (Έσεται 2 λυσού, γιά τὰ κα-
λά λόγια εὐχαριστῶ) *Ἰζάναν* (κι-
εφὺ λυπὴθῆμα πού ἦρθες ἐδῶ καί
δὲν σέ εἶδα· ἀλλὰ φθάνει πού ἐγι-
νες καλά!) *Μέγαν Ἀλέξανδρον* (μὲ
τὸ ὀνόλοιο ἔστειλε ἡ Βασιλεύς) *Χα-
ράν τοῦ Σπιτιοῦ καὶ Ἀνεμό-
νων* (τί φοβερό κρῶς! κ' ἔπει-
τα παραπονιούμαστε ἐμεῖς ἐδῶ!)
Ρερβασὸν Ψυχῆς (τὸ γράμμα-
σου μὲ ἀρεσὴ πολὺ γράφε μου!)
Ἑλένην Μ. Κωνσταντινίδου (εὐ-
χαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα· ἔχεις κί-
ρῶ νὰναπληρώσεις· ἀλλὰ νὰ κί-
ρηκ καὶ φευδώνυμο γιὰ νὰ μὲ
γράψης ὅταν εὐκαιρῆ· κ' ὁ κ. Σ.
εὐχαριστῆθῃς γι' αὐτὰ πὺ γράφεις!)
Τιμόκλειαν Ἀκωνίου (μετὰ χα-
ρῆς γράφε μου!) *Ἰθάκην, Τέ-
ντων Μεταξά, Σουλανόπουλο, Ὀ-
δυσσέα, Ἐγγλεῖτσαν* κτλ. κτλ.
*Λευκὴν Μαθησίαν, Μεγαλο-
σχολίτην, Ἀ. Γεωργιάδην, Πρό-
κριν, Ἐριένταν* (ἔσεται).

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ
τὴν 10 Μαρτίου, θάπάντησω σὺ
ἔρχομενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΙΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ 243ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ
εὐλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ
μέχρι τῆς 16 Μαΐου.

217. Λεξιγραφία
Τὸ πρῶτον μ' ὄλοο ἀρχαίο
Πού δὲν ἔκανε κρότος ...
Τὸ δευτέρου πληρώνεται
Κάθε καλὸς κολίτης.
Τὸ τρίτου κροτοῦτος
Ἄλλη φορὰ τὸ πρῶτο,
Εἶναι κ' οὐράνιο σῶμα,
Νὰ ποῦμε σὺν πλανήτης.
Ἐβουχία Κυβινηνοῦ

218. Μεταγραμματισμὸς
Τοῦ γλυκοῦ νεροῦ ἕνα ψάρι
Ἄλλο ἀντ' ἄλλου γράμμ' ἂν
[πάρη,
Στὸ κορμὶ σου θά πηθῆσῃ
Μέλος του γὰ σχηματίσῃ.
Πριγκίπισσα Λαλέτα

219. Ἀναγραμματισμὸς
Στὸ λιβάδι, στὸν ἀγρό.
Ἀφθονὸ θά μάπανοι τῆς.
Μέσ' στὸ σῶμα κάνω ὑγρὸ
Ἄν μὲ ἀναγραμματίσῃς.
Ἄετος τοῦ Πέντε

220. Αἰνίγμα
— Στὸ σχολεῖο πού πηγαίνεις
Ἄπ' τὸ πρῶτο μὲ μαθαίνεις.
— Κάθε ἀνθρώπινον φωνὴ
Διαφορετικὰ ἀντῆχει.
— Κι' ὅταν θέλεις νὰ ζυγίσῃς
Πολὺ πράγμα... θά μὲ λύσῃς.
Κατεργαράκος

221. Χειρόμυλος *
+ * * * *
+ * * * *
* * + * *
* + *
+ * * * *
* * + * * *
* * + * * *
* * + * * *
* * * + * * *
* * * + * * *
* * * + * * *

Καθετίς, οἱ σταυροὶ ἀρχαῖοι
στρατηγὸς ἐπινομασθεῖς «ελευ-
ταῖος Ἑλλήν» οἱ ἀστερισκοὶ
μεγάλῃ θεᾷ Ὀριζωντίως, σταυρὸς
καὶ ἀστερισκοὶ, ἐκ τῶν ὄνω κατὰ

σειρόν: ἐδελφὴ τοῦ Φοῖβου, κρά-
τος τῆς Ἐθράκης, ἀνθός, ἀρχαῖος
ποιητής, ἀρχαία ποιητορία, ἀρ-
χαία βοσκόλαα μήτηρ ἡμιθέου,
προάστειον τῶν Ἀθηνῶν, ὠκεα-
νός.

Περφορογέννητη
222. *Ἐπιγραφή*
ΣΙ Ε Ε Ε
Φ Α Ρ Ε
Τ Υ Ε Δ
Σ Ι Ξ Υ

Ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις.
Πάνθετα Ἀβραάμου
223-227. *Μαγικὸν Γράμμα*
Τῆ προσθήκῃ ἑνὸς γράμματος,
πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, εἰς ἐκάστην
τῶν κάτωθι λέξεων, νὰ σχηματι-
σθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ
ἄλλαι τόσαι λέξεις:

αἱ, οἶος, οὖς, εἰκός, Ἐῦα,
Ὀδυσσεὺς Ἀνδραστῆας.
228. *Διπλῆ Μεσοτιχίς*
Ἐκ τῶν δύο μεσαίων γραμμά-
των τῶν κάτωθι λέξεων, αἱ ὁποῖαι
ἔχουν ὅλα ἀπὸ ἐξ, τὸ μὲν πρῶ-
τόν σχηματίζουσιν πόλιν τῆς Πε-
λοπονήσου, τὰ δὲ δεύτερα νῆσον
Ἑλληνικῆν.

1. Γραμματικὸς ὄσος, πάθος
λέξεων. 2. Ἐμβλημα ἔθνικόν. 3.
Πρόξις ἀξιοτιμώρητος. 4. Μέρος
τῆς χειρὸς. 5. Ὀν φωνησικόν
ἄλλ' ὄχι ἀγγελοῦ. 6. Μυθικὰ τε-
ρατα, ἀδελφαὶ τῶν Γοργόνων. 7
Φυτόν ἀνεργητικόν.

Ἄγρικη Ἀδύη
229. *Μικτὸν*
μ-οσε-ω-η-γλ-σ-ου-ν Ταρξάν
230. *Γρίφος*
μα
αν ὄματα μα μα
εμ ὀμ Βολος κ' ορη τυ.
αξ ὀλος μα μα
Ροδοδάφνης

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς
231-233. *Restaurations*
1. Mieux — — — — — jamais
2. Aide — — — — — aide ta
3. Selon — — — — — bouche
Ναρκισσος

234. *Rébus populaire*
Ο Ο Ο Ο Ο
Γεώργιος Κ. Δρακόπουλος.

Α Γ Ρ Ε Ι Σ
τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 52
771. Μυσία (μῖ, σὺ, α.) — Φλέ-
γα-λέγω. — 772. Γέρος-γερός. —
774. Σύλος-ἄλος.
775. I
Ε Σ Ω
Ε Ρ Α Τ Ω
Κ Ρ Ο Ι Σ Ο Σ
Β Ι Σ Τ Ο Υ Λ Α Σ
Κ Α Ρ Α Ι Σ Κ Α Κ Η Σ

776. Λαμία — μία = ἰα + (Μάτις —
μα =) Ἴος = ΛΑ Ἱ Ο Σ — 777.
Ζήτω ἡ Διάπλασις! (Κατὰ στί-
χον, ἀρυστέρωθεν καὶ δεξιέρωθεν
ἐναλλάξ.) — 778 — 782. Διὰ τοῦ
ΜΙ: νόμμος, μίσσιμα, Μίδας,
Ἀμισσός, μίσος. — 783-785. 1. μέ-
ρος, μέλος, ἔλος, ὄλος, ἔλαν. 2.
Πόρος, πόλος, Πύλος, μύλος, Μή-
λος. 3. Ἄγγλος, ἄλλος, ἄλλης, ἄλ-
λην, Ἑλλην. — 786. ΦΑΙΔΩΝ

(Φαέθων, Σάρα, Ἄρτων, καρ-
Δία, Χειμῶν. Ἀράκων.) — 787.
Καὶ ὄμως κινεῖται! — 788. Ὁ Ἄ-
ριστιεὺς ἔξωστρατοῦσθ (ὁ, ἀρ-
εῖς τι δίς, ἔξ ὧς, τρακ εἰς θι.) —
789-791. 1. Ἑλλάς (elle, lasse).
2. Παλιόριον (pas, ris, scie, y).
3. Ἰερουσαλήμ (hier, où, sale,
hymne.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Ἐπὶ 1. ἔως 10 τὸ πρῶτο λέξεις μὲ ἅπλῃ
στοιχεῖα ἢ 6 τὸ ἑξῆς ὅσον τῆς μ. Πέταν
ἢ 10 λέξεων 80 ἕστρα 7 λέ-
ξεις μὲ πλεονεξία ἀπὸ 70 καὶ
μὲ κεφαλαῖα ὄρ. 1.
Ὁ χριστιανὸς εὐχὸς ὄρ. 3.
Ἡ προληρημὴ εἶναι ἀπρωτίτη.

ΚΕ' — 265/
Ἡ ὄλην ἀνταλλάσσουμε Μ. Μυστιὰ;
ἢ κροῦ ἄλλωστε ἦμασε μαζί στὴ Θῆβα,
Δίσι: Ἑλένην Ἰωαννίδου, Θεσπιδος ὄρ.
Ἄθῆναι. Κερμελίτσα
ΚΕ' — 266/
Δημητράκη Μ., Ντινο Σ., τόσος καιρὸς
ἢ κροῦ ἄλλωστε ἦμασε μαζί στὴ Θῆβα,
Δίσι: Ἑλένην Ἰωαννίδου, Θεσπιδος ὄρ.
Ἄθῆναι. Κερμελίτσα

ΚΕ' — 267/
Μικρομύγαλη, Μικρὸ Καλλιτέχνι,
θερὰ εὐχαριστῶ. Ἰσπανίδα, ἔγρα-
ψα ἰδιαιτέρως. ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ
Ἰσοφύγιος Δημηφίσιματος

ΚΕ' — 268/
Μαίοντας στὸν Διαπλασέομο χωι-
ρὸς δλοῦς-ἔξ. Ἀνταλλάσσομε τετρα-
δίασι. Ἐστῆτε; Οἰκονομοῦ 26, Ἀθῆναι.
Ἐφρανοῦλα μου, σὺ στέλνω χίλια φι-
λόκατα. Ἀνεξιζήτητο Βροχοῦλα
ΚΕ' — 269
Πρωτομαίοντας στὸν Διαπλασέομο
χωιρὸς δλοῦς-ἔξ καὶ ἰδιαιτέρως Ἀ-
πθην Κερδοῦλαν. Φασαρίας

ΚΕ' — 270/
Πρωτομαίοντας στὸν Διαπλασέομο
χωιρὸς δλοῦς-ἔξ καὶ ἰδιαιτέρως Ἀ-
πθην Κερδοῦλαν. Φασαρίας
Πρωτομαίοντας στὸν Διαπλασέομο
χωιρὸς δλοῦς-ἔξ καὶ ἰδιαιτέρως Ἀ-
πθην Κερδοῦλαν. Φασαρίας

ΚΕ' — 271/
Βαρβέρα Δ. Λιάκου, ἀλληλοφροῦ-
μέν· Σπεκασμένη Χέρβη
ΚΕ' — 272/
Ἐμαί κ' ἐγὼ ἕνα ἀπὸ τὰ παλιὰ Διαπλα-
σέομα.
Πάνε πολλὰ χρόνια τώρα πού ἔδρασε κ'
ἐγὼ στὸν κόλλο μας μὲ τὸ φευδώνυμο
Κέδρυγινταν.

Τώρα ἄλλ' ἔβρασαν! .. Καὶ πρὶν ἐνῶς
γὰ πάντα ἀπὸ τὸ ζῆνοιαστο περιέβλλον
τοῦ σακονιοῦ μὲ καὶ μὲ ἀνέλητα
σὺ φορητὸν ἀποκαθῆναι ποτὲ τῆς ζωῆς,
θᾶδελα νὰναλλάσσομε καμμάτι καρποῦλα
πὺ θά τῆ φύλαγα γιὰ ἕνα μικρὸ δῆμμα
τῶν παραμένων.
Νὰ περιμένω τάχα;
Δίσι; μου; Νίκον Νικολαῖδην (διὰ Ἑλλ.)
Ρ. Κ., Μυτιλήνην. ΣΒΥΣΜΕΝΟ ΓΕΝΟ
ΚΕ' — 273/

ΚΕ' — 274/
Μαγνέμο Βασιλόπουλο, γέμισε τὸ
ἄσλο ψυχοπαθῶν... κ' ἔβρανε ἔβρα
Ἄν θέλεις — εἶναι μεγαλύτερη ἀνάγκη γιὰ
σένα — παραχωρῶ τὴ θέση μου! ..
Ἰσπανίδα
ΚΕ' — 275/
Ἀνταλλάσσο με δλοῦς-ἔξ Μ. Μυστιὰ.
Γράφω: Χαράλαμπος Μαυροῦδην,
ὄδος Ἀποσπασμοῦ ὄρ. 17, Φαναῖον Κων-
σταντινουπόλεως. ΜΕΤΑΘΕΣΗΜΟΤΗΣ

ΚΕ' — 276/
Ναρκισσας, ἂν γινῶταν στατιστικὴ καὶ
τῶν κρετινιστῶν ἀντικειμένων... Μὰ
σὺ τοὺς κερμῆρας τὸ ρεκόρ.
Μικρομύγαλη, μὲγλο... gaudium
καὶ... mibi. Ὀστος, περιμένω τὴ μετὰ-
φρασὴ τοῦ Σενέκα εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς
δικῆς μου. ΤΡΕΩ ΦΟΙΤΗΤΑΙ
Στὸ Δημηφίσιμα
ΚΕ' — 277/
Ποριπαιθ: Ἰσπῆ, λεπτὴ μὲ κινή-
σεις ἀρμονικῆς, ἔγραψα θελκτικῆ. Μά-
τα μᾶρα σπιθηροῦσθα, μαλιὰ λανθῶ
σγομᾶ. Μοιάζει μὲ ζῶνταν δλοῦλαδι, τῆ
λένα... Αἰγύλαμα. ΑΚΑΘΗΒΟ ΡΟΔ

ΚΕ' — 277/
ΕΥΑΛΟΓΟΣ ΖΙΖΑΝΙΣΩΝ
(Ἄσφα καὶ πράγμα).
Πρόεδρος: Ἀρριζιάντι.
Ἀντιπρόεδρος: Ζιζάντιο Ζιζανίου,
Γραμματεὺς: Ζιζάντιο Γαϊτονίσι,
Ταμίας: Ζιζάντιο Σπιτιοῦ,
Ἐσπερογράφος: Ζιζάντιο Ἰσπανίδου,
Ἀποκαθῆναι: Ζιζάντιο Ἰσπανίδου.
Ψυχολόγος, ψυχαγοῦσθ. Σὺς προ-
δοσιόμοι.

ΚΕ' — 278/
Ἡ ὄλην, ὄσπι, Μάγισσα, Δάγνη, ὄ
Ἡ ἔλασμε τετραδίασι; Δίσι: Ἰσπανί-
νι, Ἄγιου Κωνσταντίνου 12, Ἀθῆναι.
Νῆμασι

ΚΕ' — 279/
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ἘΞΩΡΙΣΤΗΘΕ.
Πολὺ μὰς ἔλασσοτε:
ἢ γὰ κροῦσθε σ' ἄνεξ ὄσας
Μὴ θέλετε, μὲγάλο μου,
νὰ βρῆτε τὸ μπελά σῶς.
Μικρὸς Καλλιτέχνις

ΚΕ' — 280/
Ἀλληλοφροῦ μ' ἔλο τὸ Διαπλασέομο.
Ἄσφα στὴν Ἀσίαν. **ΚΕ' — 210/** Ἀγρο-
κόρτες, Κάριμν, Ἀγροβιολογία,
Ραμνα, δέρεσθα; Γρελλοκρίτες, ἔ-
λασθ' εὐχαριστῶ. Ἀνταλλάσσομε τετραδία-
σι μὲ δλοῦς-ἔξ. Ζαρερα

ΚΕ' — 281/
Μυστικὴ Ἀστονομία Διαπλασέομο.
Ἄν συνθεθῶμε ἢ ἀπαντοῖμα ε' ἄσπο-
σίσι. Ἰσπανίδα Πιταλοῦσθα
Ἐμοφφ Κουκίτις
ΚΕ' — 282/
Ἰσοφύγιος, πρῶτος οὗ ἔτροπος. Ἄν
μὲνεις στὴν κλησιὰ καὶ εἰσὶ οὗ Δ. Α.
Ἐὺ μὰς ἔρεσι; Εἰμασε οἱ:
Ἀρμῆς, Ἀννίβας, Ἄσος
ΚΕ' — 283/
Ἰσοφύγιος καὶ ἀλλοφύγιος, ΠΟΡΦΥ-
ΡΟΓΕΝΗΤΗ, ΓΑΥΚΟΜΙΑΝΤΗ,
ΤΕΤΡΑΠΕΡΑΤΗ, Σὺς φημισα.
Σπεκασμένη Χέρβη

ΚΕ' — 284/
Ὁ Τέλλος ἦρθε κ' ἡ Χρυσοῦσθα καὶ
διὰ φροῦς λόγους ἔλλασον δεξιέρω-
τα εὐχαριστῶν δλοῦ Διαπλασέομο. Ἐβρα-
προσπερῶμα (ἢ Γερμανικὴ Ἰσπανί) ἢ
ἔλασσοτε; ἔσπ' ἄν, περιμένοντα κ' ἢ
ἄλλο, Ἐγράφε ἢ. Τεκμηρίω ἔδία ΤΗ. ἢ
Χ. J Poste restante, Ἀθῆνα.

ΚΕ' — 285/
ἌΝΘ - ΚΑΤΩ,
Ραδιοτηλεφῶνη Ἑλλάδος ἀναρτήσι
ἄντικυβλῆνα καταστροφικῶν πλῆθ
χωρὶα κατεσφραγίσαν. Ἀποτέλεσμα ἀσπ-
γενεσις τοῦ ε' Ἄνω-Κάτω.
Ραδιοὑπερῆσι Α.Κ.
Ἀρχαιροσθί ἔβραν ἄνω-κάτω. Ἄν-
κόμομος-Διοκοῦντες Κάτω-ἀποκαλιτ-
μενοὶ Διαπλασέομοι-ἔξ, ὄλοσθε συμ-
μαχίαν. Δίσι: Ἀθῆνας, 8-Α, Ἀθῆνας.
Δ. Τσάκωναν

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς **Α' Περίδου** (1879 — 1899)
ἀπὸ τοῦ ἐκδοθέντος 24 τόμου
ὑπάρχουσιν ἀκόμη μόνον οἱ ἐξ-
πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ
19ος. Ἐκαστὸς τόμος ὄρ. 26,
ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστέλλομεν
ὄρ. 28,50 διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
καὶ ὄρ. 35 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς **Β' Περίδου** (1894 — 1904)
ὑπάρχουσιν ὄλοι οἱ ἐκδοθέντες τό-
μοι, 35 ἐν ὄλω. Ἐκαστὸς τόμος
ἄρραφος ὄρ. 80 καὶ ραμμένον
ὄρ. 85. Ταχυδρομικὰ τέλη ἐπι-
στρου τόμου προσθετέα εἰς τὴν
ἀνω τιμὰς; Ἀπὸ τὸ Ἐσωτερικόν
ὄρ. 5 ὄ ἄρραφος καὶ ὄρ. 15
ὄ ραμμένον, διὰ δὲ τὸ Ἐξω-
ρικόν ὄρ. 23 εἰτε ἄρραφος εἰ-
τε ραμμένον.